

Motion till riksdagen
2005/06:Kr335

av **Annelie Enochson (kd)**

Allmänna samlingslokaler

Motionen delad mellan flera utskott

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om behovet av ökat stöd till allmänna samlingslokaler.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att i Boverkets allmänna råd till plan- och bygglagen införa en bestämmelse för allmänna ändamål.¹

¹Yrkande 2 hänvisat till BoU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

Den svenska demokratin är intimt förknippad med de klassiska folkrörelsernas genombrott under 1800-talets andra hälft. Arbetar-, nykterhets- och frikyrkorörelserna blev samlingspunkter för människor som engagerade sig för bättre livsvillkor, delaktighet och ett tryggt samhälle. Arbetarföreningarna, nykterhetslogerna och församlingarna utgjorde demokratiska öar i ett auktoritärt samhälle. Varje medlem kunde vara med och bestämma. Till de viktigaste beståndsdelarna hörde byggande och förvaltning av egna lokaler. Folkets Hus var en del av arbetarrörelsens verksamhet och ordenshusen tillhörde nykterhetsrörelsen. Frikyrkofolket skapade sina kyrkor och församlingshus. Landsbygdens folk samlades i bygdegårdarna. Folkrörelsernas lokaler täckte inte enbart egna behov. De stod också öppna för andra. De utgjorde en viktig del av verksamheten i byar, samhällen och städer. I stor utsträckning var det medlemmarna själva som skaffade pengarna, byggde och förvaltade. I takt med samhällsutvecklingen tog kommuner och städer på sig ett växande ansvar för offentliga lokaler. I viss utsträckning var det nödvändigt. Stora konserthus, teatrar och kongresshallar måste ofta skötas av professionellt folk och heltidsanställda. De ideella krafterna räcker inte till.

Folkets Hus och Park, Bygdegårdarnas Riksförbund och Våra Gårdar (nykterhetsrörelsens allmänna samlingslokaler) har i dag tillsammans över 2 500 medlemmar som driver större eller mindre samlingslokaler runtom i landet. Till detta kommer alla frikyrkor med sitt stora antal av aktiva medlemmar. Dessa samlingslokaler är en viktig mötesplats för många människor och är en förutsättning för att vi skall behålla och utveckla vårt demokratiska samhälle.

I december 2003 överlämnade utredaren Kjell Nordström sitt betänkande. ”Allmänna samlingslokaler” (SOU 2003:118). Utredningen har gjort en kartläggning över våra samlingslokaler och man konstaterar att vi har relativt gott om dessa, men att de är mycket ojämnt fördelade. I många glesbygdslän är det gott om allmänna samlingslokaler, däremot saknas de i många nybyggda bostadsområden och förorter. Bristen på samlingslokaler gör att föreningslivet blir hemlöst, och får till följd att vissa föreningar avvecklas. Samlingslokaler är till gagn för vår demokrati och är även ett viktigt inslag i samhällets drog-förebyggande arbete. Det finns en påtaglig risk att det saknas miljöer som är anpassade för ungdomsgrupper och nya föreningar som exempelvis olika invandrargrupper. Ideella organisationers samlingslokaler innebär många möjligheter för verksamheter som är demokratins förutsättning: studiecirklar, föreläsningar, debatter och föreningsmöten. Dessutom behövs de för filmvisningar, teaterföreställningar, musikevenemang och utställningar. Visst kan en del ske i skollokaler och kommunhus, men dessa är som regel inte anpassade till föreningarnas och kulturlivets behov.

Det är nu nästan två år sedan SOU 2003:118 överlämnades till regeringen, men vi har ännu ej sett någon proposition från regeringen. Det är därför av största vikt att regeringen återkommer till riksdagen med förslag som följer utredarens förslag om att öka stödet till ombyggnader och handikappanpassning med 50 miljoner kronor. De senaste åren har byggstödet till nödvändiga

Fel! Okänt namn på

ombyggnader legat runt 25 miljoner kronor. Behovet har varit mer än dubbelt så stort. Jag anser att det är högst rimligt att i statsbudgeten följa utredarens förslag och höja stödet till ombyggnader och handikappanpassning till 50 miljoner kronor. Stödet kommer att ge arbete i byggsektorn på samma sätt som ROT-avdragen, men med den skillnaden att resultatet, en nyrustad och ändamålsenlig samlingslokal, kommer alla i samhället att ha nytta av under många år.

Jag vill göra riksdagen uppmärksam på detta förhållande och påtala vikten av att markområden reserveras i nya områden för allmänna ändamål som samlingslokaler och kyrkor. Bostäder och affärscentrum är viktiga, men människor behöver lokaler där man kan samlas för att utveckla det föreningsliv och annan verksamhet som man finner angeläget. Det bör därför i de allmänna råden för plan- och bygglagen finnas en bestämmelse som visar på vikten av att i planerade bostadsområden avsätta mark för allmänna ändamål. Denna användningsbestämmelse bör ha ett vidare begrepp och bör förutom offentliga huvudmän även omfatta ideella föreningar.

Under förra riksmötet 2004/05 behandlade riksmötet en liknande motion i betänkandena KrU01 och BoU11. Både kulturutskottet och bostadsutskottet avslog motionen, men jag anser att det är av stor vikt att motionen nu behandlas i riksdagen och bifalles.

Stockholm den 20 september 2005

Annelie Enochson (kd)